Ysgol Groes-wen Primary School

Polisi troseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu

Cyflwyniad

Mae ein hysgol yn fan lle mae gan bob person yr hawl i fod yn nhw eu hunain, i gael ei gynnwys ac i ddysgu mewn amgylchedd diogel a hapus. Mae pawb yn ein hysgol yn gyfartal ac yn trin ei gilydd gyda pharch a charedigrwydd. Mae ein hysgol yn credu bod unrhyw fath o drosedd casineb, digwyddiad casineb neu aflonyddu yn gwbl annerbyniol ac na ddylid ei oddef. Mae pob aelod o gymuned yr ysgol yn rhannu cyfrifoldeb ar y cyd dros fynd i'r afael â throseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu pe bai'n digwydd ac i gydweithio i hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol. Mae'r ysgol yn cydnabod bod ganddi ddyletswydd gyfreithiol i atal a mynd i'r afael â phob math o droseddau casineb, digwyddiadau casineb ac ymddygiad aflonyddu.

Mae'r polisi hwn wedi'i gynllunio i'w ddarllen ochr yn ochr â'r egwyddorion a'r arferion sydd wedi'u hymgorffori ym: Mholisi Parchu Eraill; Polisi Ymddygiad; Polisi Presenoldeb a Pholisi Diogelu/Amddiffyn Plant yr Ysgol a hawliau plant.

Hawliau Plant: Dyma'r prif erthyglau o dan sylw wrth ysgrifennu'r Polisi.

Erthygl 3: Dylai pob sefydliad sy'n ymwneud â phlant bob amser wneud yr hyn sydd orau i bob plentyn.

Erthygl 12: Eich hawl i ddweud beth ddylai ddigwydd ac i rywun wrando arnoch.

Erthygl 13: Eich hawl i gael gwybodaeth.

Erthygl 14: Eich hawl i ddilyn eich crefydd eich hun.

Erthygl 15: Eich hawl i gyfarfod â ffrindiau ac ymuno â grwpiau a chlybiau.

Erthygl 19: Ni ddylech gael eich niweidio a dylech gael gofal a'ch cadw'n ddiogel.

Erthygl 28: Eich hawl i ddysgu a mynd i'r ysgol.

Erthygl 29: Eich hawl i fod y gorau y gallwch fod.

Erthygl 31: Eich hawl i ymlacio a chwarae.

Erthygl 37: Eich hawl i gael eich trin yn deg.

Wrth bennu amcanion polisi ar gyfer ein hysgol, byddwn yn rhoi sylw dyledus i ddyletswydd gyffredinol Deddf Cydraddoldeb 2010 i:

• Ddileu gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth ac unrhyw ymddygiad arall y mae'r Ddeddf yn ei wahardd.

• Hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol a phersonau nad ydynt yn ei rhannu; mae hyn yn golygu dileu neu leihau anfanteision a ddioddefir gan bersonau sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol sy'n gysylltiedig â'r nodwedd honno.

• Cymryd camau i ddiwallu anghenion personau sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol sy'n wahanol i anghenion pobl nad ydynt yn ei rhannu.

Byddwn yn sicrhau bod yr holl ddisgyblion, rhieni, staff, llywodraethwyr ac eraill yn ymwybodol o'r polisi hwn ac yn gwybod y bydd camau priodol yn cael eu cymryd. Rydym yn cydnabod y gall troseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu ddigwydd ym mhob ysgol, lleoliad chwarae ac ieuenctid, yn ogystal ag yn y gymuned ehangach; ac y gall troseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu ddigwydd i oedolion yn y gweithle. Bydd ein hysgol yn ceisio ymateb yn briodol fel pe bai wedi digwydd ar y safle drwy gynnwys asiantaethau allanol.

Nodau

Mae'r polisi hwn mewn partneriaeth â'r polisi Gwrth-fwlio yn hanfodol i gefnogi ein hethos ysgol gyfan, sef sicrhau bod plant yn gallu dysgu heb ofn, teimlo'n ddiogel, yn hyderus ac yn hapus heb sarhad, aflonyddu, gormes a cham-drin.

Fe'i cynlluniwyd i atal troseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu lle bynnag y bo modd, i ymateb gyson yn unol â'r gweithdrefnau y cytunwyd arnynt pe bai'n digwydd ac i gynorthwyo'r rhai sy'n ymwneud fel y bo'n briodol.

Amcanion a chanlyniadau dymunol y polisi. (Dylai hyn nodi'r hyn y mae'r polisi'n anelu at ei gyflawni, a chyn belled ag y bo modd dylai'r rhain fod yn fesuradwy fel y gallwch fonitro a gwerthuso llwyddiant y polisi. (Mae'r rhain yr un fath â'r Parchu Eraill ond maent yn ymwneud â throseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu)).

Beth yw trosedd casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu?

Diffiniad o droseddau casineb

Diffinnir trosedd casineb fel unrhyw drosedd y mae'r dioddefwr neu unrhyw berson arall yn ystyried ei bod yn cael ei hysgogi gan elyniaeth neu ragfarn yn seiliedig ar hil neu hil ganfyddedig person; crefydd neu grefydd canfyddedig person; cyfeiriadedd rhywiol neu gyfeiriadedd rhywiol canfyddedig person; anabledd neu anabledd

canfyddedig person; ac unrhyw drosedd sy'n cael ei hysgogi gan elyniaeth neu ragfarn yn erbyn person sy'n drawsryweddol neu yr ystyrir iddo fod yn drawsryweddol.

Gall Troseddau Casineb gynnwys:

• Ymosodiad corfforol

• Difrod troseddol, difrod i eiddo, graffiti sarhaus, llosgi bwriadol

• Aflonyddu

• Post casineb

• Achosi aflonyddwch, braw neu drallod (Deddf Trefn Gyhoeddus 1986)

Diffiniad o ddigwyddiad casineb

Digwyddiad casineb yw unrhyw ddigwyddiad nad yw'n drosedd y mae'r dioddefwr neu unrhyw berson arall yn ystyried ei fod yn cael ei ysgogi gan elyniaeth neu ragfarn yn seiliedig ar hil neu hil ganfyddedig person; crefydd neu grefydd canfyddedig person; cyfeiriadedd rhywiol neu gyfeiriadedd rhywiol canfyddedig person; anabledd neu anabledd canfyddedig person; neu ar sail bod yn drawsryweddol neu yr ystyrir i berson fod yn drawsryweddol. Gall unrhyw un ddioddef digwyddiad casineb. Er enghraifft, efallai eich bod wedi cael eich targedu oherwydd bod rhywun yn meddwl eich bod yn hoyw er nad ydych, neu oherwydd bod gennych blentyn anabl. Ni fydd pob digwyddiad casineb yn gyfystyr â throseddau, ond mae'r un mor bwysig bod y rhain yn cael eu hadrodd a'u cofnodi.

Gall digwyddiadau casineb gynnwys:

• Cam-drin geiriol, galw enwau, jôcs sarhaus

• Aflonyddu a sarhad

• Bwlio neu fygwth

• Post casineb, negeseuon ffôn neu destun difrïol

• Cwynion maleisus

• Cam-drin ar-lein

Gall troseddau casineb a digwyddiadau casineb fod ar sawl ffurf, gan gynnwys:

1. Anabledd

Mae troseddau a digwyddiadau casineb ar sail anabledd yn cael eu hysgogi gan ragfarn yn erbyn pobl anabl. Gall hyn fod yn gysylltiedig ag anabledd neu angen ychwanegol canfyddedig neu wirioneddol. Drwy ganfyddiad, rydym yn golygu y gall

rhai plant drin nodwedd gorfforol neu 'ymddygiadol' plentyn arall fel anabledd, a'i gau allan neu ei fwlio oherwydd hynny, er nad yw'r plentyn ei hun yn ystyried bod ganddynt anabledd. Gall y plant eraill ystyried y nodwedd hon yn anabledd naill ai drwy gamddealltwriaeth wirioneddol neu oherwydd anoddefgarwch o wahaniaethau.

2. Hil

Mae troseddau a digwyddiadau casineb ar sail hil yn digwydd pan fydd plentyn neu berson ifanc yn profi ymddygiad gelyniaethus neu sarhaus mynych yn ei erbyn yn seiliedig ar:

• liw ei groen

• cefndir neu draddodiadau diwylliannol a chrefyddol

• ethnigrwydd neu ethnigrwydd canfyddedig

3. Crefydd

Mae troseddau a digwyddiadau casineb ar sail crefydd yn digwydd pan fydd plentyn neu berson ifanc yn profi ymddygiad gelyniaethus neu sarhaus mynych yn ei erbyn yn seiliedig ar ei grefydd, ffydd neu gred. Mae hyn yn cynnwys digwyddiadau sectyddol.

4. Cyfeiriadedd rhywiol - Homoffobig

Mae troseddau casineb a digwyddiadau casineb homoffobig yn digwydd yn aml o ganlyniad i gyfeirio rhagfarn at blentyn neu berson ifanc oherwydd ei fod:

• yn lesbiaidd, hoyw neu ddeurywiol

• yn cael ei ystyried yn lesbiaidd, hoyw neu ddeurywiol am ei fod yn ffitio rhai stereoteipiau (e.e. bechgyn sy'n siarad yn feddal, merched sy'n hoffi pêl-droed, ac ati)

• â ffrindiau LHD neu aelodau o'r teulu sy'n LHD

• yn cael ei ystyried yn wahanol.

5. Hunaniaeth rhywedd - Trawsffobig

Mae troseddau casineb a digwyddiadau casineb trawsffobig yn digwydd yn aml o ganlyniad i gyfeirio ragfarn at blentyn neu berson ifanc oherwydd ei fod:

• yn drawsryweddol

• yn cael ei ystyried yn drawsryweddol

• nad yw'n cyd-fynd â normau rhyw traddodiadol (e.e. bechgyn â gwallt hir neu'n gwisgo colur, merched yn chwarae chwaraeon tîm)

• â ffrindiau trawsryweddol neu aelodau o'r teulu sy'n drawsryweddol

• yn cael ei ystyried yn wahanol

6. Digwyddiad casineb wedi'i ysgogi gan ryw neu rywedd

Mae'r Llywodraeth wedi cyhoeddi'n ddiweddar y bydd casineb at wragedd (misogyny) yn cael ei gynnwys o dan droseddau casineb/digwyddiadau casineb.

• Gall casineb at wragedd gynnwys casineb ar lafar neu weithredol o fenywod, gan wrthwynebu hawliau sylfaenol menywod, megis rhyddid a pharch unigol.

• Gall casineb at ddynion gynnwys dangos casineb, dirmyg neu ragfarn yn erbyn dynion neu fechgyn yn gyffredinol. Gellir arddangos casineb at ddynion mewn sawl ffordd, gan gynnwys allgáu cymdeithasol, rhywiaeth, gelyniaeth, bychanu dynion, trais yn erbyn dynion, a gwrthrychu rhywiol.

Arwyddion Posibl o droseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu:

Gall y rhai sy'n profi troseddau casineb, digwyddiadau casineb neu aflonyddu ddangos newidiadau mewn ymddygiad fel mynd yn swil a nerfus, esgus salwch neu lynu wrth oedolion. Gall eu gwaith ysgol ddirywio. Efallai y byddant yn ei chael hi'n anodd canolbwyntio neu'n chwarae triwant o'r ysgol.

Fel ysgol byddwn yn:

• Penodi arweinydd gwrth-fwlio troseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu -gweler Polisi gwrth-fwlio.

• Bydd llawer o gyfleoedd ar draws cwricwlwm newydd Cymru 2022 i ymgorffori ymddygiad cadarnhaol a pharch.

• Defnyddio ymyriadau fel SEAL fel strategaeth ysgol gyfan i fynd i'r afael â throseddau casineb, digwyddiadau casineb ac ymddygiad aflonyddol.

• Defnyddio cyfleoedd i fynd i'r afael â throseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu drwy arddangosfeydd, posteri, blwch bwli, sesiynau cyfiawnder adferol, cefnogaeth gan gymheiriaid a'r Cyngor Ysgol.

• Sicrhau bod y wybodaeth yn y polisi hwn ar gael i bawb yng nghymuned ein hysgol – drwy argaeledd ar wefan yr Ysgol.

• Annog y sawl sy'n dyst i droseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu weithredu'n gadarnhaol drwy rybuddio staff a rhoi pwysau ar y cyd gan gyfoedion i atal cyflawnwyr.

• Gwerthfawrogi a dathlu gwahaniaethau, sgiliau a thalentau pawb.

• Mynd ati i greu "mannau diogel" ar gyfer plant a phobl ifanc sy'n agored i niwed;

• Lle bo'n briodol, defnyddiwch gyfryngwyr hyfforddedig (ee. Swyddogion Cyswllt Ysgolion yr Heddlu) wrth gyflawni datrysiad addas;

• Adolygu a diweddaru polisi'n barhaus yn unol ag arfer gorau a chanfyddiadau; a

• Chysylltu ag asiantaethau allanol perthnasol lle bo hynny'n briodol.

• Cynnwys ein Swyddog Cymuned Ysgol yr Heddlu dynodedig yn weithredol wrth gyflwyno Rhaglen Graidd Cyswllt Ysgolion Cymru Gyfan.

• Dangos parch at eraill a herio ac addysgu am iaith amhriodol sy'n; cyfleu rhagfarn ar sail hil, homoffobig, rhyw, crefydd, anabledd neu byddai'n cael ei hystyried yn dramgwyddus neu'n ddifrïol gan unrhyw grwpiau gwarchodedig a enwir yn y ddeddf cydraddoldeb.

• Wedi'i nodi'n glir canllawiau i rieni/gofalwyr sy'n dymuno cwyno am droseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu.

• Mae'r holl staff yn modelu ymddygiadau cadarnhaol priodol drwy esiampl.

Annog adrodd os oes trosedd casineb, digwyddiadau casineb neu aflonyddu yn digwydd:

Mae'n bwysig ein bod yn creu awyrgylch yn yr ysgol lle mae unrhyw un sydd wedi profi trosedd casineb, digwyddiadau casineb neu aflonyddu, neu eraill sy'n gwybod amdano, yn teimlo y gwrandewir arnynt, ac y bydd y camau a gymerir yn gyflym ac yn sensitif i'w hanghenion. Gall datgelu (dweud wrth oedolyn) fod yn uniongyrchol ac yn agored neu'n anuniongyrchol ac yn ddienw. Rhaid i bawb sylweddoli bod peidio â dweud yn golygu bod troseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu yn debygol o barhau. Mae ein dull ysgol gyfan o ymateb i troseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu yn cynnwys:

• Gall disgyblion a rhieni/gofalwyr fod yn sicr y bydd eu pryderon yn cael eu hymateb mewn modd sensitif.

• Bydd pob adroddiad yn cael ei gymryd o ddifrif ac ymchwilir iddo.

• Bydd cyfrinachedd unrhyw un sy'n rhannu gwybodaeth yn cael ei barchu.

• Mae cyfleoedd i blant gyfleu pryderon yn cynnwys defnydd o flwch problemau i gyfathrebu ag unrhyw aelod o staff, cynrychiolaeth ar y Cyngor Ysgol a chyfeillion/mentoriaid a fydd yn trosglwyddo pryderon.

Bydd person dynodedig yn monitro ac yn coladu gwybodaeth am ddioddefwyr a chyflawnwyr troseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu a bydd y person hwnnw'n:

• Ymchwilio i'r digwyddiad / casglu’r ffeithiau drwy siarad yn annibynnol â phawb sy'n gysylltiedig.

• Defnyddio technegau ymyrraeth adferol priodol i reoli anawsterau rhwng cyflawnwyr a thargedau; annog cymodi lle bo hyn yn bosibl/ymarferol.

• Pan fo achosion o droseddau casineb, digwyddiadau casineb neu aflonyddu wedi'u sefydlu, gweithredu sancsiynau y cytunwyd arnynt yn gyson yn ôl yr angen i atal digwyddiadau pellach.

• Cynnwys rhieni cyn gynted â phosibl lle bo hynny'n briodol.

• Cadw cofnodion cywir, ffeithiol o'r holl ddigwyddiadau a gofnodwyd ac ymateb yr ysgol.

• Digwyddiadau dilynol bob amser ar ôl iddynt gael eu trin ac adolygu canlyniadau er mwyn sicrhau bodtroseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu wedi dod i ben.

• Rhoi cymorth parhaus i'r rhai sy'n cymryd rhan lle bo angen.

Bydd yr ysgol yn cynnig Dull Adferol ac yn ceisio trwsio’r niwed. Gall hefyd, yn dibynnu ar y math o ddigwyddiad, ddefnyddio cosbau. Gall y rhain gynnwys;

• Tynnu breintiau/amser rhydd yn ôl.

• Atal mynediad i rannau o'r ysgol.

• Gwaharddiad byrdymor neu hirdymor, cadw’n ôl ar ôl ysgol neu’n ystod amser cinio.

• Cynnwys rhieni pan fo angen.

• Cynnwys asiantaethau allanol priodol.

• Cynnwys manylion am gofnod ysgol y cyflawnwr.

Cymorth i staff sydd wedi profi troseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu

Mae achosion o droseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu tuag at staff, boed gan ddisgyblion, rhieni neu gydweithwyr, yn annerbyniol. Bydd yr ysgol yn ceisio cydymffurfio â chyngor Llywodraeth Cymru ar gyfer penaethiaid a staff ysgolion ar sut i amddiffyn eu hunain rhag troseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu a sut i fynd i'r afael ag ef os bydd yn digwydd. System effeithiol ar gyfer cadw cofnodion o droseddau casineb, digwyddiadau casineb a digwyddiadau aflonyddu Bydd pob digwyddiad yn cael ei gofnodi ar MyConcern o dan y categorïau a restrir yn y ddogfen ganllaw 'Herio bwlio, troseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu'.

Adolygu, Monitro a Gwerthuso

Lluniwyd manylion terfynol y polisi hwn mewn ymgynghoriad â disgyblion, rhieni, staff ac aelodau o gymuned yr ysgol. Caiff ei drafod, ei adolygu a'i ddiwygio'n flynyddol. Caiff y polisi hwn a'r gweithdrefnau cysylltiedig eu monitro a bydd yr effeithiolrwydd yn cael ei werthuso yn sgîl:

• nifer y disgyblion sy'n profi troseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu.

• parodrwydd disgyblion i roi gwybod am ddigwyddiadau

• gwyliadwriaeth staff ac ymateb i droseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu

• nifer y disgyblion a'r rhieni sy'n teimlo'n ddiogel am ymateb yr ysgol i droseddau casineb, digwyddiadau casineb ac aflonyddu.

Llofnod y Pennaeth:

Dyddiad: 15.10.26

Llofnod y Cadeirydd:

Fersiwn:	*3.0*
Dyddiad Adolygu:	*Hydref 2027*